

Mae rhai o ddisgwyliadau'r FfLIRh ar gyfer y Derbyn yn cynnwys:

Llafaredd

Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau

- Siarad am bethau o'u profiad a rhannu gwybodaeth.
- Mynegi beth yw eu hoff bethau a'u cas bethau.
- Siarad yn glywadwy.
- Dangos eu bod wedi gwrandao ar eraill, e.e. *wrth dynnu llun*.
- Ymuno wrth adrodd/canu hwiangerddi, rhigymau a chaneuon, eu hailadrodd neu eu dysgu ar y cof, gyda pheth cymorth.
- Cyfnewid syniadau wrth drafod yn unigol ac mewn grwpiau bach, e.e. *gyda ffrindiau*.

Darllen

Canfod, dethol a defnyddio gwybodaeth

- Dewis deunyddiau darllen gan gynnwys llyfrau.
- Darllen penawdau a thestunau syml gan adnabod geiriau aml eu defnydd.
- Deall ystyr nodweddion gweledol y testun, e.e. *darluniau, ffotograffau, diagramau a siartiau*.

Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd

- Ail-ddweud storiâu cyfarwydd mewn ffordd syml.
- Perthnasu gwybodaeth a syniadau o destun gyda phrofiad personol.
- Dangos diddordeb mewn llyfrau a deunyddiau darllen eraill ac ymateb i'w cynnwys.

Ysgrifennu

Trefnu syniadau a gwybodaeth

- Cyfleu ystyr drwy luniau a thrwy wneud marciau.
- Copïo ac ysgrifennu llythrennau, geiriau ac ymadroddion.
- Dechrau gosod geiriau, arwyddion neu symbolau mewn dilyniant priodol.

Ysgrifennu'n gywir

- Ysgrifennu o'r chwith i'r dde.
- Gwahaniaethu rhwng priflythrennau a llythrennau bach.
- Defnyddio geiriau cyfarwydd ac aml eu defnydd wrth ysgrifennu.

Cefnogi plant yn y Derbyn

Taflen i rieni
Helpu eich plentyn gyda llythrennedd

Cefnogi eich plentyn yn y Derbyn:

Llafaredd

- ✓ Cael hwyl gyda cherddi a rhigymau gan chwarae â iaith drwy newid geiriau, e.e. **D**au deigr (gi) bach yn mynd i'r jyngl (coed). Hosan (esgid) newydd ar bob pawen (troed)
- ✓ Chwarae gemau geiriau, megis y gêm hon o'r enw 'Cylch llawn': meddylwch am air, newidiwch un llythren bob tro i wneud gair newydd, nes byddwch chi wedi dychwelyd at y gair gwreiddiol, e.e. parc-marc-siarc- parc
- ✓ Darllen a chanu hwiangerddi neu ganeuon eraill sy'n cynnwys geiriau sy'n odli, ar y cyd gyda'ch plentyn. Byddech yn gallu eu canu, neu eu llafarganu a chlapio iddyn nhw.
- ✓ Chwarae â geiriau sy'n odli drwy geisio canfod geiriau sy'n diweddu â'r un sain e.g. *ham, jam*. Byddech hefyd yn gallu rhestru geiriau sy'n odli sydd â'r un synau e.e. ham, jam, pam ac yna cynnwys gair arall sy'n wahanol, megis 'llyfr', gan ofyn i'ch plentyn pa air yw'r un gwahanol.
- ✓ Chwarae gemau ydy/nac ydy. Mae eich plentyn yn dewis gwrthrych/person ac yn ateb ydy/nac ydy i'ch cwestiynau, nes byddwch chi'n dyfalu'n gywir beth/pwy maen nhw'n meddwl amdano/amdani, e.e. mae'r plentyn wedi dewis afal a wedyn gallwch ofyn 'Ydy hwn yn rywbeth y byddwn i'n gallu ei fwyta?' Bydd y plentyn yn ateb 'Ydy'; 'Ydy o'n tyfu?' Ateb 'Ydy' ac ati.
- ✓ Chwarae gemau llythrennau megis *Rydw i'n gweld gyda fy llygad bach i...*
- ✓ Ar ôl i'ch plentyn wyllo rhaglen deledu, byddech chi'n gallu siarad am y rhaglen. Gallech ofyn cwestiynau megis: "Oeddet ti'n hoffi'r rhaglen yna?" "Beth oeddet ti'n ei hoffi?" neu "Beth nad oeddet ti'n

ei hoffi?" Efallai y byddwch chi am ddarparu crynodeb i'ch plentyn, o'r hyn ddigwyddodd yn y rhaglen.

- ✓ Gallwch hybu'r defnydd a wna eich plentyn o eiriau drwy fynd ar 'daith eiriau' gyda'ch plentyn, dan do neu yn yr awyr agored, gan enwi pob eitem y dewch chi ar eu traws, e.e. bwrdd, ci, car modur, glaswellt, ac ati.
- ✓ Rhannwch lyfr newydd gyda'ch plentyn, gan fynd ar 'daith luniau' drwy'r llyfr, yn edrych ar y lluniau ac yn siarad amdany'n nhw.

Darllen

- ✓ Wrth edrych ar lyfrau gyda'ch plentyn, gallwch ddechrau gofyn cwestiynau am y llyfrau, e.e. cwestiynau am y clawr, yr awdur, cynnwys y stori.
- ✓ Darllenwch hoff stori eich plentyn iddo ef//iddi hi mewn man cyfforddus a thawel. Gofynnwch i'ch plentyn ragfynegi beth fydd yn digwydd nesaf yn y stori.
- ✓ Gyrrwch nodiadau byr i'ch plentyn (drwy eu rhoi nhw yn eu poced neu yn eu pecyn bwyd, er enghraifft). Pan fydd eich plentyn yn dangos y nodiadau i chi, gallwch eu darllen yn uchel gyda mynegiant. Bydd rhai plant yn gallu darllen y nodiadau eu hunain.
- ✓ Addysgwch eich plentyn i ddefnyddio cyfrifiadur, a'i ddefnyddio i ganfod gwybodaeth y mae eich plentyn ei angen neu eisiau ei ganfod. Gallwch helpu eich plentyn i ddewis pwnc sydd o ddiddordeb iddo ef//iddi hi, e.e. chwaraeon, anifeiliaid neu bobl mewn gwledydd eraill. Wedyn, gallwch ddefnyddio peiriant chwilio, e.e. google i helpu eich plentyn ganfod gwybodaeth addas i blant ar y pwnc a ddewiswyd.
- ✓ Bydd hyd yn oed blant ifanc iawn yn adnabod arwyddion a symbolau am eu hoff leoedd, e.e. siopau teganau a thai bwyta,

Wrth i chi deithio yn y car, ar fws neu ar drên, pwyntiwch at arwyddion mawr nad ydyn nhw mor gyfarwydd i'ch plentyn. Byddech yn gallu enwi'r lluniau a darllen y geiriau sydd ar yr arwyddion, ac yna siarad am y geiriau a'u sillafu ar y cyd.

Ysgrifennu

- ✓ Pan fyddwch yn mynd i siopa. Gofynnwch i'ch plentyn eich helpu i ysgrifennu rhestr siopa cyn gadael y tŷ. Gallai eich plentyn ysgrifennu llythrennau neu eiriau syml.
- ✓ Gyda'ch plentyn, edrychwch am bethau yn eich tŷ sy'n dechrau â llythyren gyntaf enw'ch plentyn: "Mae C am Ceri – Beth arall sy'n dechrau gyda C? Cadair, car, cap..." Wedyn, gellid ysgrifennu'r geiriau hyn.
- ✓ Ar ôl i chi fod allan yn siopa neu ar daith gyda'ch plentyn, gofynnwch iddo ef/iddi hi dynnu llun cyfres o luniau i ddangos beth ddigwyddodd. Bydden nhw'n gallu ysgrifennu geiriau syml megis penawdau i bob llun.
- ✓ Chwaraewch â llythrennau magnetig neu lythrennau mawr wedi eu torri allan o gylchgrawn. Dangoswch i'ch plentyn sut y gellir ychwanegu llythrennau neu gymryd llythrennau i fwrdd i wneud geiriau newydd.
- ✓ Edrychwch ar wahanol fathau o ysgrifennu gyda'ch plentyn, e.e. yr ysgrifennu ar gardiau penblwydd, rhestrau siopa, ryseitiau ac ati.
- ✓ Chwaraewch gêm gyda'ch plentyn, lle rydych yn enwi pethau sydd y tu mewn i'r tŷ, e.e. bwrdd, llyfr, cwpan. Wedyn, byddech chi'n gallu ysgrifennu labeli ar gyfer y gwahanol bethau, gyda'ch plentyn, a'u hannog i gopïo ac ysgrifennu llythrennau a geiriau.

